

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 sierpnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
-----------------	------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 sierpnia 2022 r. w S.

sprawy G. P., obwinionej o uchybienie obowiązkom, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego (...)

na skutek odwołania G. P. od orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Ministrze Edukacji i Nauki z dnia 6 października 2021 roku w sprawie Nr(...)

oddala odwołanie.

	SSA Jolanta Hawryszko	
--	-----------------------	--

III APo 2/22

UZASADNIENIE

Dyrektor Zespołu Szkół Publicznych w G. pismem z 5.02.2018 r. skierowała do (...) Kuratora Oświaty wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycielki G. P..

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...), za zgodą (...) Kuratora Oświaty z upoważnienia Wojewody (...), wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z 19.04.2018 r. zarzucił: uchybienie godności zawodu nauczyciela lub obowiązkom, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1189) – w związku z ośmieszeniem dziecka na forum klasy i niezapewnieniem temu dziecku bezpieczeństwa na terenie szkoły, a także nieprzyjmowaniem skarg wnoszonych przez rodziców uczniów klasy (...) Szkoły (...) im. B. C. w G., które dotyczyły uchybienia w realizowaniu zadań wychowawczych i opiekuńczych.

Komisja Dyscyplinarna dla (...) przy Wojewodzie postanowieniem z 27.04.2018r., po rozpatrzeniu wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) przy Wojewodzie (...) z 19.04.2018r., wszczęła postępowanie dyscyplinarne wobec G. P. i orzeczeniem z 3.07.2018 r. uznała G. P. za winną ośmieszenia dziecka na forum klasy i niezapewnienia temu dziecku bezpieczeństwa na terenie szkoły, czym uchybiła godności zawodu nauczyciela i obowiązkom określonym w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela i na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela wymierzyła karę nagany z ostrzeżeniem.

Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla (...) przy Ministrze Edukacji Narodowej (dalej jako OKD), wskutek odwołania obrońcy obwinionej, orzeczeniem z 9.04.2019 r. uchyliła zaskarżone orzeczenie i przekazała sprawę Komisji Dyscyplinarnej pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. OKD zwróciła uwagę, że w uzasadnieniu orzeczenia komisji pierwszej instancji brak pełnego rozstrzygnięcia faktów, które skład orzekający uznał za udowodnione, na jakich oparł się dowodach i dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym, a także, że w sformułowanych przez rzecznika dyscyplinarnego zarzutach oraz w uzasadnieniu do wydanego przez komisję pierwszej instancji orzeczenia, brak jest precyzyjnego określenia czynów, za które obwiniona została ukarana i których konkretnie pokrzywdzonych dzieci dotyczą te czyny.

Skład orzekający Komisji pierwszej instancji, na podstawie §25 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 maja 2016 r. odroczył rozprawę i przekazał akta sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec G. P., przez precyzyjne określenie czynów stanowiących podstawę zarzutów wniosku dyscyplinarnego.

Komisja Dyscyplinarna dla (...) przy Wojewodzie (...) orzeczeniem z 28 stycznia 2020 r. uznała obwinioną G.P. za winną ośmieszenia dziecka na forum klasy i niezapewniania temu dziecku bezpieczeństwa na terenie szkoły, czym uchybiła godności zawodu nauczyciela i obowiązkom określonym w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela i na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela wymierzyła jej karę nagany z ostrzeżeniem.

W następstwie odwołania obwinionej, ***Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna dla (...) przy Ministrze Edukacji Narodowej orzeczeniem z 6.10.2021 r. ponownie uchyliła zaskarżone orzeczenie w całości i przekazała sprawę Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...) do rozpoznania.***

W uzasadnieniu OKD podkreślił, że w ten sposób sformułowany przez Rzecznika Dyscyplinarnego przy Wojewodzie (...), rozszerzony wniosek nie jest tożsamy z zarzutem stawianym przez rzecznika dyscyplinarnego pierwszej instancji w postępowaniu wyjaśniającym, co w konsekwencji doprowadziło do uniemożliwienia obwinionej odniesienia się do tak postawionego zarzutu, a co za tym idzie, do złożenia stosownych wyjaśnień. W związku z powyższym, OKD stwierdziła pozbawienie obwinionej prawa do obrony. Ponadto wskazała, że w uzasadnieniu do orzeczenia dyscyplinarnego komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji, skład orzekający nie dopatrzył się pełnego rozstrzygnięcia faktów, które komisja dyscyplinarna uznała za udowodnione, brak jest wskazania dowodów na jakich oparła swoje orzeczenie i uzasadnienia, dlaczego nie dano wiary dowodom przeciwnym. Naruszenie §31 ust. 3 Rozporządzenia MEN z 25 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego, jest tak poważnym uchybieniem formalnym, że dyskwalifikuje orzecznictwo Komisji Dyscyplinarnej I instancji w tej sprawie. OKD zwróciła także uwagę na uchybienie komisji, polegające na „odrzuceniu zarzutu” nieprzyjmowania skarg składanych przez rodziców uczniów klasy (...), bowiem brak odpowiednich dowodów do uznania takiego zarzutu powinien skutkować uniewinnieniem obwinionej a nie „odrzuceniem” samego zarzutu. OKD uznała również, że zgromadzony w wyniku postępowania dyscyplinarnego materiał dowodowy, ze szczególnym uwzględnieniem zeznań uczniów, potwierdza nieprawidłowości w pracy i wykonywaniu swoich obowiązków przez obwinioną. Zdaniem Komisji, zachowania obwinionej, które zostały udokumentowane w trakcie postępowania, wskazują jednoznacznie na uchybienie godności zawodu nauczyciela, jednak błędy formalne popełnione przez Rzecznika Dyscyplinarnego i Komisję Dyscyplinarną zdecydowały o braku akceptacji dla wydanego orzeczenia dyscyplinarnego.

Odwołanie od tego orzeczenia złożyła obwiniona, zarzucając orzeczeniu OKD:

1. naruszenie prawa procesowego a to art. 85j ust. 5 pkt 3 lit. e Karty Nauczyciela w zw. z art. 85o ust. 1 Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym w 27 kwietnia 2018 r. w zw. z § 39 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2016r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego (dalej: Rozporządzenie) przez niezastosowanie i wydanie przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną orzeczenia kasatoryjnego, pomimo faktu

przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionej w chwili wydawania orzeczenia co do istoty sprawy przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną;

2. naruszenie prawa procesowego, a to §31 ust. 3 Rozporządzenia w zw. z §37 Rozporządzenia przez nierozpoznanie przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną zarzutów podniesionych przez skarżącą w odwołaniu z 19 lutego 2020 r. od orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczyciela przy Wojewodzie (...) (dalej: Komisja Dyscyplinarna) z dnia 28 stycznia 2020 r. w zakresie w jakim odnosiły się do kwestii przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej skarżącej (chronologicznie zarzuty nr 1 i 2 odwołania z 19 lutego 2020) r. i nie odniesienie się do tychże zarzutów w treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną. Biorąc pod uwagę powyższe obrońca obwinionej wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie co do istoty sprawy przez umorzenie postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie niniejszej sprawy odwoławczej komisji dyscyplinarnej do ponownego rozpoznania.

Niezależnie jednak od powyższego odwołująca wskazała, że na skutek uchylenia po raz pierwszy przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania doszło do ponownego wszczęcia postępowania przez komisję I instancji, na co zwrócił uwagę obrońca podczas rozprawy, i dla pewności uzyskał od komisji stwierdzenie, że komisja ponownie wszczęła postępowanie dyscyplinarne. Miało to miejsce w roku 2019 r. a zatem po upływie 3 miesięcy od powzięcia informacji przez Rzecznika. Co więcej, skoro wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z listopada 2019 r. zawierał nowe treści (nie objęte do tej pory zarówno w pierwotnym wniosku o wszczęcie postępowania, orzeczeniu I instancji jak i orzeczeniu komisji odwoławczej), a jednocześnie Rzecznik stał na stanowisku, że kwestie, o które zmodyfikował jakościowo wniosek wynikały z postępowania wyjaśniającego, to w takiej sytuacji wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przez Komisję Dyscyplinarną na skutek przekazania im sprawy do ponownego rozpoznania nastąpiło po upływie 3 miesięcznego terminu, nawet gdyby liczyć go od momentu zawiadomienia obwinionej o wszczęciu postępowania wyjaśniającego a nie od momentu sporządzenia protokołu z kontroli, o którym była mowa wcześniej.

Sąd Apelacyjny, po dokonaniu własnych ustaleń, rozważył sprawę i uznał, że odwołanie jest niezasadne.

Na wstępie zauważyć należy, że spór na etapie postępowania sądowego ogranicza się zasadniczo do rozstrzygnięcia, czy doszło do przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej G. P., a dokładniej, oznaczenia daty początkowej biegu 3-miesięcznego okresu przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej. Wokół tej kwestii, bowiem koncentrują się procesowe zarzuty odwołania od orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej i tylko w tym zakresie, zasadniczo proceduralnym, bo skutkujących umorzeniem postępowania dyscyplinarnego, odwołująca zgłosiła zastrzeżenia.

Sąd Apelacyjny, w oparciu o akta sprawy ustalił:

1. 21.11.2017 r. (data wpływu: 12 grudnia 2017 r.) - skarga rodziców uczniów klasy (...) na nauczycielkę (...) P. skierowana do Dyrektora Zespołu Szkół Publicznych w G.;
2. 15.12.2018 r. – obserwacja lekcji przeprowadzona przez Dyrektora szkoły;
3. 12.01.2018 r. - kontrola doraźna przeprowadzona przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny – Kuratorium Oświaty w S. w związku z pismem rodziców;
4. 23.01.2018 r. – sporządzenie protokołu ww. kontroli, w którym ustalono fakty, stwierdzono nieprawidłowości i wystosowano zalecenie z określeniem terminu ich realizacji;
5. 1.02.2018 r., 2.02.2018r. – kolejne skargi rodziców na ww. kierowane do Dyrektora Zespołu Szkół Publicznych w G. ;

6. 5.02.2018 r. - pismo Dyrektora Zespołu Szkół Publicznych w G. skierowane do (...) Kuratora Oświaty w S. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec (...) P.;

7. 13.02.2018 r. – pismo (...) Kuratora Oświaty do Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) przy Wojewodzie (...), polecające wszczęcie postępowania wyjaśniającego wobec (...) P.;

8. 15.02.2018 r. – przekazanie przez Rzecznika Dyscyplinarnego do Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego polecenia Kuratora Oświaty o wszczęcie postępowania wyjaśniającego;

9. 22.02.2017 r. – zawiadomienie nauczycielki o wszczęciu postępowania wyjaśniającego na polecenie (...) Kuratora Oświaty w S.;

10. 22.03.2018 r. – informacja Rzecznika Dyscyplinarnego skierowana do Rzecznika Praw Dziecka o wszczęciu postępowania wyjaśniającego ;

11. 19.04.2018 r. – postanowienie podpisane przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) przy Wojewodzie (...), za zgodą (...) Kuratora Oświaty, z upoważnienia Wojewody (...), kierujące do Komisji Dyscyplinarnej wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko (...) P. z zarzutem: uchybienie godności zawodu nauczyciela i obowiązkom, o których mowa w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela – w związku z ośmieszeniem dziecka na forum klasy i niezapewnieniem mu bezpieczeństwa na terenie szkoły, a także nieprzyjmowaniem skarg wnoszonych przez rodziców uczniów klasy (...) Szkoły (...) im. B. C. w G., które dotyczyły uchybienia w realizowaniu zadań wychowawczych i opiekuńczych.

12. 27.04.2018 r. - postanowienie Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...) o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego;

13. 3.07.2018 r. – orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...), którym uznano obwinioną G. P. za winną ośmieszenia dziecka na forum klasy i niezapewnianie mu bezpieczeństwa na terenie szkoły, czym uchybiła godności zawodu nauczyciela i obowiązkom określonym w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela i na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 1 wymierzono karę nagany z ostrzeżeniem;

14. 9.04.2019 r. – orzeczenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Ministrze Edukacji Narodowej, uchylające zaskarżone orzeczenie komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji i przekazujące sprawę Komisji Dyscyplinarnej pierwszej instancji do ponownego rozpoznania - OKD zwrócił uwagę, że w uzasadnieniu orzeczenia Komisji pierwszej instancji brak pełnego rozstrzygnięcia faktów, które skład orzekający uznał za udowodnione, na jakich oparł się dowodach i dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym, a także, że w sformułowanych przez Rzecznika Dyscyplinarnego zarzutach oraz w uzasadnieniu do wydanego przez Komisję pierwszej instancji orzeczenia, brak precyzyjnego określenia czynów, za które obwiniona została ukarana i których konkretnie pokrzywdzonych dzieci te czyny dotyczyły;

15. 8.10.2019 r. - skład orzekający Komisji pierwszej instancji na podstawie §25 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 maja 2016 r. odroczył rozprawę i przekazał akta sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia do dnia 19.11.2019 r. wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec G.P. przez precyzyjne określenie czynów stanowiących podstawę zarzutów wniosku dyscyplinarnego.

16. 14.11.2019 r. - postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego, za zgodą (...) Kuratora Oświaty, z up. Wojewody (...), kierujące do Komisji Dyscyplinarnej pierwszej instancji wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, uzupełniony zgodnie z pismem z 8.10.2019 r., z zarzutem:

1) ośmieszanie dziecka na forum klasy i niezapewnienie temu dziecku bezpieczeństwa na forum szkoły przez:

a) stosowanie niemotywuujących metod dyscyplinujących wobec dzieci klasy (...) w bliżej nieustalonych dniach roku szkolnego 2017/2018 (od września 2017 r. do lutego 2018 r.) tj.:

- mocne przychylenie głowy B. W. do stolika, by kontynuował pisanie/czytanie;
- mocne chwycenie za rękę/ręce (odbierane przez dzieci jako szarpanie czy szczypanie) ucznia B. W.;
- popchnięcie uczennicy A. M. za głowę po drodze na zajęcia WF;
- chwycenie za bluzę pod szyją i szarpnięcie K. M. w stronę nauczycielki;
- zwracanie się do dzieci podniesionym głosem odbierane przez nich jako krzyczenie;
- zwrócenie się do B. W. zwrotem „dzidzia”;

2) nagrywanie fragmentów lekcji bez uprzedniego uzyskania zgody od ich rodziców, co budziło niepokój dzieci i rodziców;

a) niewłaściwe realizowanie opiekuńczej funkcji szkoły w bliżej nieustalonych dniach roku szkolnego 2017/2018 (od września 2017 do lutego 2018) w postaci braku okazywania wsparcia płaczącym dzieciom: B. W. (poślizgnął się na przerwie i uderzył o ścianę), A. S. (otrzymał uderzenie piłką w głowę, upadek na kolana), A. M. (uderzenie się piłką podczas zajęć WF), Z. S. (otrzymała uderzenie piłką w palec);

b) niezapewnienie bezpieczeństwa uczniowi P. K. (zamknięcie w sali lekcyjnej podczas przerwy);

3) nieprzyjmowanie skarg wnoszonych przez rodziców uczniów klasy (...) Szkoły Podstawowej im. B. C. w G., które dotyczyły uchybienia w realizowaniu zadań wychowawczych i opiekuńczych przez niereagowanie na kierowane do niej uwagi rodziców kl. (...) w roku szkolnego 2017/2018 (od września 2017 do lutego 2018) co skutkowało niewłaściwym realizowaniem wspomagania przez szkołę wychowawczej funkcji rodziny.

17. 28.01.2020 r. - orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...), którym uznano obwinioną G.P. za winną ośmieszenia dziecka na forum klasy i niezapewnienia temu dziecku bezpieczeństwa na terenie szkoły, czym uchybiła godności zawodu nauczyciela i obowiązkom określonym w art. 6 ustawy Karta Nauczyciela i na podstawie art. 76 ust. 1 pkt 1 wymierzono karę nagany z ostrzeżeniem.

18. 6.10.2021 r. – zaskarżone orzeczenie Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Ministrze Edukacji Narodowej uchylające zaskarżone orzeczenie w całości i przekazujące sprawę Komisji Dyscyplinarnej dla (...) przy Wojewodzie (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny, odnosząc się do zarzutów odwołania, nie podzielił twierdzeń obwinionej, że doszło do naruszenia art. 85j ust. 5 pkt 3 lit. e Karty Nauczyciela w zw. z art. 85o ust. 1 Karty Nauczyciela (w brzmieniu obowiązującym w dniu 27 kwietnia 2018 r.) w zw. z § 39 Rozporządzenia.

W sprawie Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę następujące regulacje prawne:

Zgodnie z art. 85o ust. 1 Karty Nauczyciela (w brzmieniu obowiązującym do 31.08.2019 r.) : postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 3 miesięcy od dnia powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji, wiadomości o popełnieniu czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela lub obowiązkom, o których mowa w art. 6, oraz po upływie 3 lat od popełnienia tego czynu.

Słusznie przy tym argumentował Rzecznik Dyscyplinarny, że dla ustalenia daty początkowej biegu terminu przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej konieczne jest ustalenie desygnatu pojęcia: organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 1a Karty Nauczyciela w sprawach dyscyplinarnych nauczycieli orzekają komisje dyscyplinarne: w pierwszej instancji - komisja dyscyplinarna przy wojewodzie właściwa dla nauczycieli wszystkich szkół funkcjonujących na terenie województwa.

Natomiast w myśl art. 78 ust. 2 Karty Nauczyciela członków komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji, o której mowa w art. 77 ust. 1 pkt 1 lit. a, oraz członków odwoławczej komisji dyscyplinarnej powołuje, odwołuje oraz ustala ich liczbę, w drodze zarządzenia, odpowiednio wojewoda, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1082 ze zm.) wynika: w imieniu wojewody kurator oświaty wykonuje zadania i kompetencje w zakresie oświaty określone w ustawie i przepisach odrębnych na obszarze województwa, a w szczególności: sprawuje nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi przedszkolami, innymi formami wychowania przedszkolnego, szkołami, placówkami oraz kolegiami pracowników służb społecznych, które znajdują się na obszarze danego województwa (pkt 1).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, organem przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji jest wojewoda, a nie jak twierdzi obrońca obwinionej, kurator oświaty. Wynika to wprost i niewątpliwie z treści ww. przepisów art. 77 ust. 1 pkt 1 lit. a, 78 ust. 2 Karty Nauczyciela. A zatem nie sposób nadać pojęciu organ przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji innego znaczenia, niż to wynika z językowego brzmienia przepisu. Wprawdzie, stosownie do dyspozycji art. 51 ust. 1 Prawo oświatowe, kurator oświaty wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje w zakresie oświaty, określone w ustawie i przepisach odrębnych na obszarze województwa, jednak jest to jedynie ustawowe upoważnienie do działania za wojewodę. Kurator oświaty nie ma, bowiem samodzielnego statusu w strukturach administracji rządowej. I w tym miejscu wymaga wyjaśnienia, że przeprowadzenie kontroli doraźnej jest formą nadzoru pedagogicznego, natomiast nadzór pedagogiczny jest podstawowym zadaniem kuratora oświaty w ramach ustawowego upoważnienia do działania za wojewodę. Niemniej, słusznie wskazał Rzecznik Dyscyplinarny, że nadzór pedagogiczny należy odróżnić od nadzoru w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli, co stanowi odrębne zadanie ustawowo przypisane wojewodzie.

Tożsamy pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 4 lipca 2019 r., III APa 7/19: Zgodnie z treścią art. 850 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 3 miesięcy od dnia powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji, wiadomości o popełnieniu czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6, oraz po upływie 3 lat od popełnienia tego czynu. Dla ustalenia daty początkowej biegu terminu przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej konieczne jest zatem ustalenie desygnatu pojęcia „organu, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji”. Analiza obowiązujących w tym zakresie przepisów nie pozostawia wątpliwości, że organem tym jest wojewoda, a nie - jak wywodził pełnomocnik obwinionej - kurator oświaty.

Z analizy akt sprawy wynika wprawdzie, że Wojewoda (...) scedował na (...) Kuratora Oświaty swoje uprawnienia w zakresie nadzoru nad postępowaniem dyscyplinarnym, ale nastąpiło to dopiero po piśmie Dyrektora Zespołu Szkół w G. z 5 lutego 2018 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, obwiniona także błędnie określiła datę, od której należy liczyć bieg 3-miesięcznego terminu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, oznaczając tę datę najwcześniej na 12 stycznia, a najpóźniej 23 stycznia 2018 r. i wiążąc ją z kontrolą doraźną przeprowadzoną przez (...) Kuratorium Oświaty w Szkole (...) w G. w ramach nadzoru pedagogicznego.

W stanie sprawy, należało wziąć pod uwagę, że pismo rodziców uczniów Szkoły (...) w G. wpłynęło do (...) Kuratora Oświaty jako organu sprawującego nadzór pedagogiczny i w takim trybie było rozpatrzone. W dniu 12.01.2018 r. na terenie Szkoły (...) w G. została przeprowadzona przez (...) Kuratorium Oświaty kontrola doraźna nr (...), związana ze wskazanym pismem rodziców, dotyczącą niewłaściwego zachowania obwinionej. W istocie przedmiotem kontroli, jak wynika z protokołu były zachowania obwinionej, które następnie zostały objęte zawiadomieniem o wszczęciu

postępowania wyjaśniającego. Konsekwencją tej kontroli był protokół kontroli, w którym sformułowano szereg zaleceń dla Dyrektora Szkoły wraz z określeniem terminu realizacji 30 dni o dnia otrzymania protokołu.

Należy zauważyć, że ustawa, ani przepisy wykonawcze nie obligują dyrektora szkoły lub kuratora oświaty do inicjowania postępowania wyjaśniającego w trybie przepisów o odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli w każdym przypadku stwierdzenia uchybień w pracy nauczyciela. Jest to oczywiste, że każdemu należy stworzyć szansę na korektę postępowania i jest to jak najbardziej prawidłowe, że organy nadzoru pedagogicznego nie wytaczają od razu postępowań dyscyplinarnych. Kurator Oświaty mógł więc ocenić, że sam wynik kontroli, przeprowadzonej wskutek skarg rodziców na niewłaściwe zachowanie obwinionej, nie dawał jeszcze podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego. W sprawie obwinionej, po zakończonej kontroli Kuratora, Dyrektor próbowała najpierw rozwiązać problem we własnym zakresie i zrealizować zalecenia Kuratora. Podjęła nadzór nad pracą obwinionej. W dniu 30 stycznia wymierzyła obwinionej karę porządkową upomnienia za niewypełnianie w terminie dokumentacji szkolnej – wpisów w dzienniku. W dniu 31 stycznia wymierzyła obwinionej karę porządkową upomnienia za wynoszenie dokumentacji szkolnej poza teren szkoły. Jednak już 1 lutego wpłynęła do niej kolejna skarga rodziców. Obwiniona nie stosowała się do poleceń służbowych Dyrektora, nie chciała uczestniczyć w rozmowach z dyrekcją, żądała obecności członka partii (...) lub (...), nie wskazując jednak imiennie żadnej osoby. W dniu 1.02.2018 r. Dyrektor wymierzyła obwinionej kolejną karę porządkową upomnienia, tym razem za niewykonanie polecenia służbowego. Dyrektor zorganizowała spotkanie rodziców z obwinioną celem wzajemnego wyjaśnienia stanowisk – rodzice nie porozumieli się z obwinioną i stanowczo domagali się odsunięcia obwinionej od nauczania ich dzieci. Zatem Dyrektor wystosowała do obwinionej propozycję podjęcia pracy na stanowisku wychowawcy świetlicy, w miejsce nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej, na co obwiniona nie wyraziła zgody (zapytanie o zgodę z 2.02.2018). Ostatecznie, w dniu 5 lutego Dyrektor wystosowała pismo do (...) Kurator Oświaty o wszczęcie w stosunku do obwinionej postępowania dyscyplinarnego z brak wykonywania zaleceń nadzoru pedagogicznego, odmowę poleceń służbowych, wynoszenie dokumentacji szkolnej poza teren szkoły, ośmieszaniu dziecka na forum klasy i niezapewnianiu uczniom bezpieczeństwa na terenie szkoły, nieprzyjmowanie skarg wnoszonych przez rodziców uczniów klasy (...).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przedstawiona wyżej sekwencja zdarzeń, jaka zaistniała po kontroli organu nadzoru pedagogicznego, przekonuje że obwiniona nie skorzystała z możliwości zweryfikowania swojego zachowania, tak w stosunku do dzieci, jak i rodziców, a ponieważ Dyrektor nie widziała szansy na poprawę tego stanu, to podjęła decyzję o zawnioskowaniu o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Sytuacja dla Dyrektora była patowa, ponieważ obwiniona nie chciała zrezygnować z nauczania, zaś rodzice dzieci utracili do niej zaufanie i nie chcieli, by nauczala ich dzieci. Należy przy tym zauważyć, że po 23 stycznia zachowania służbowe obwinionej nie tylko nie zostały przez nią skorygowane, lecz uległy nasileniu, a przy tym obwiniona prezentowała postawę uporczywą, wręcz arogancką. Nie można zatem przyjąć, jak to argumentuje obwiniona, że wszystkie zarzuty były już znane w dacie 23 stycznia, która najpóźniej powinna wyznaczyć początek biegu trzymiesięcznego terminu przedawnienia karalności, ponieważ po dacie 23 stycznia sytuacja w szkole drastycznie eskalowała.

Sąd Apelacyjny zatem przyznaje rację Rzecznikowi, że termin przedawnienia karalności należy liczyć od daty 5 lutego - złożenia pisma Dyrektora Szkoły, jako pisma wprost inicjującego postępowanie dyscyplinarne. Wskutek tego pisma, rzecznikowi dyscyplinarnemu zostało wydane polecenie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, bowiem (...) Kurator Oświaty był upoważniony - na mocy §1 porozumienia zawartego w 11 grudnia 2017 r. pomiędzy Wojewodą (...) a (...) Kuratorem Oświaty - do działania w imieniu Wojewody w zakresie prowadzenia spraw wynikających z ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, dotyczących postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli, co wynika z niekwestionowanej informacji Rzecznika Dyscyplinarnego. Na skutek przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, Rzecznik Dyscyplinarny pismem z 23.04.2018 r. doręczonym obwinionej w dniu 9.05.2018 r. zawiadomił o przekazaniu komisji pierwszej instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Wymaga podkreślenia, że upoważnienie do działania w imieniu Wojewody w zakresie prowadzenia spraw wynikających z ustawy z 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela, dotyczących postępowania dyscyplinarnego wobec

nauczycieli, nie kolidowało z ustawowymi kompetencjami Kuratora Oświaty w zakresie pełnienia nadzoru pedagogicznego, a w jego ramach rozpatrywania wpływających skarg rodziców i uczniów.

Należy też odnotować, że w aktach sprawy nie ma dokumentu z datą wcześniejszą, wnioskującego wprost o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, a w szczególności takiego wniosku nie sformułowali rodzice, składając skargę z 21.11.2017 r. Pismo rodziców uczniów Szkoły (...) w G. wpłynęło, nie jako wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, lecz jako skarga do organu sprawującego nadzór pedagogiczny i w takim trybie było rozpatrzone, przez przeprowadzenie kontroli i wydanie zaleceń.

Nie jest więc tak jak twierdzi obwiniona, że Dyrektor Szkoły (...) w G. poinformowała pisemnie (...) Kuratorium Oświaty o rzekomych uchybieniach skarżącej, pomimo faktu, że Kuratorium o powyższym posiadało już wiedzę. Dyrektor złożyła formalny wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec uporczywości zachowania obwinionej, co miało miejsce po zakończeniu kontroli Kuratorium. W tym okresie zachowanie obwinionej nie tylko, że nie doprowadziło do wygaszenia konfliktu, ale eskalowało konflikt i doprowadziło do sytuacji patowej, gdy to rodzice żądali odsunięcia obwinionej od nauczania ich dzieci, a obwiniona nie chciała ustąpić.

Trafnie zatem uznał Rzecznik Dyscyplinarny, że dopiero pismo Dyrektora Szkoły z 5 lutego zainicjowało postępowanie i od tej daty rozpoczął bieg 3 miesięczny termin do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. W niniejszej sprawie postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte 27 kwietnia, a zatem przed upływem 3 miesięcy od powzięcia przez organ, przy którym działa komisja dyscyplinarna pierwszej instancji wiadomości o popełnieniu przez obwinioną czynu uchybiającego godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6.

Sąd Apelacyjny nie podzielił także argumentacji obwinionej, że na skutek uchylenia po raz pierwszy przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania, doszło do ponownego wszczęcia postępowania przez Komisję Dyscyplinarną, co miało miejsce w roku 2019, a zatem po upływie 3 miesięcy od powzięcia informacji przez Rzecznika. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że od momentu zainicjowania postępowania dyscyplinarnego, toczy się nieprzerwanie to samo postępowanie, niezależnie od ilości instancji. To, że wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego został zwrócony Rzecznikowi do uzupełnienia, a następnie w kształcie uzupełnionym zgodnie z wytycznymi Komisji Dyscyplinarnej, został ponownie złożony przez Rzecznika do Komisji, nie oznacza, że dotychczasowe postępowanie z wniosku Dyrektor Szkoły zniknęło samoistnie. Procedura dotycząca postępowania dyscyplinarnego, przewidziana w Karcie Nauczyciela nie zna takiej instytucji procesowej. Nie budzi wątpliwości Sądu, że dla zamknięcia postępowania dyscyplinarnego konieczna jest czynność procesowa organu prowadzącego to postępowanie, a taka w niniejszej sprawie nie została podjęta.

Należy stanowczo podkreślić, że Komisja Dyscyplinarna na skutek przekazania przez Rzecznika wniosku z listopada 2019 r. o wszczęcie postępowania, uzupełnionego zgodnie z wytycznymi Komisji nie podjęła nowego postępowania, lecz kontynuowała dotychczasowe, zatem postępowanie dyscyplinarne w sprawie obwinionej, zainicjowane w dniu 5.02.2018 r. jest nieprzerwanie w toku. Nie było więc podstaw do uznania, że doszło do przedawnienia karalności obwinionej. Natomiast odrębną kwestią jest kwalifikacja postawionych ubezpieczonej zarzutów, co będzie przedmiotem rozpoznania organów dyscyplinarnych.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że zarzut przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej, a zatem również zarzut naruszenia przepisów postępowania nakazujących umorzenie postępowania nie zasługiwały na uwzględnienie. Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 85m Karty Nauczyciela przy zastosowaniu art. 15zzs¹ ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych; DZ.U.2020.374, Sąd Apelacyjny w całości oddalił odwołanie

SSA Jolanta Hawryszko